

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVI.

V Ljubljani, v soboto, dne 25. novembra 1933.

Štev. 135.

Kako povečati izvoz

V »Politiki« je objavil dr. Belin članek, v katerem razpravlja o naši trgovinski bilanci in o trgovinski politiki, ki bi jo morali voditi na podlagi te bilance.

Najprej konstatira, da se je naša trgovinska bilanca v primeri z lanskim letom zelo popravila, saj je v letošnjih devetih mesecih aktivna za 212 milijonov Din, dočim je bila lani pasivna za 88 milijonov dinarjev. Toda to poboljšanje trgovinske bilance ima tudi svoje slabe strani, kajti zmanjšanje uvoza za 45-7 milijonov Din dokazuje, da je kupna moč prebivalstva padla tudi v letošnjem letu. Če pa upoštevamo še nazadovanje tečaja našega denarja, potem je bilo dejansko nazadovanje uvoza še večje.

Vseeno pa je pozitivno, da je letos naša trgovinska bilanca aktivna. Če primerjamo našo zunanjo trgovino z drugimi državami, potem dobimo to sliko.

Aktivni smo bili (v milij. Din):

	izvoz	uvoz	aktiva
z Italijo	533	329-5	203-5
Avstrijo	529-1	326	203-1
Nemčijo	322-4	271-3	51-1
Belgijo	82-1	18-5	63-8
Švico	88-4	51-2	37-2

Pasivni smo bili (v milij. Din):

	izvoz	uvoz	aktiva
z Anglijo	32-8	215-2	182-4
Češkoslov.	152-6	256-1	103-5
Zdr. Sev. Am.	36	107-1	71-1
Rumunijo	22-8	54-9	32-1
Francijo	52-2	79-4	27-2

Ker je za našo plačilno bilanco razen tujkega prometa edinole trgovinska bilanca še aktivna postavka, moramo gledati na to, da izvoz še povečamo. Kakor pa so danes razmere, se nam bo to le zelo težko posrečilo. Naša aktivna bilanca nampram Italiji je znašala nekaj okoli ene milijarde, letos bo znašala kvečjemu še 300 milijonov in bo v bodoče še bolj padla, ker se Italija trudi, da poveča uvoz iz Madjarske, Avstrije in Bolgarske. Aktivna bilanca nampram Nemčiji je le slučajna, ker je nastala le vsled velikih terjatve, ki jih imajo Nemci v naši državi. Z uvozom našega blaga so si plačali svoje terjatve. Znanje pa so tudi vedno nove težave, ki jih dela Avstrija našemu izvozu, vsled česar bo tudi z Avstrijo težko ohraniti našo aktivnost.

Gledati moramo zato na to, da ohranimo svoj dosedanji izvoz v države, nampram katerim smo aktivni in da zmanjšamo uvoz iz držav, nampram katerim smo pasivni, oziroma da njih uvoz kompenziramo z našim izvozom.

Po vseh državah se ureja danes zunanja trgovina s kontingenti. Le pri nas vlada za uvoz tujega blaga popolna svoboda. Vse druge države dovoljujejo uvoz tujega blaga le, če uvozna država sprejme enako vrednost njenega blaga. In na to pot moramo kreniti tudi mi in uvoz kontingentirati. Dr. Belin utemeljuje ta svoj predlog tudi s tem razlogom:

Ker je pri nas razen carine popolnoma prost uvoz, nima nobena država nobenega posebnega vzroka, da si pridobi naš trg, ker more itak prosto uvažati k nam svoje blago. Mi bi morali uvesti nekatere pre-povedi in omejitve uvoza že samo iz tega razloga, da bi bile te omejitve prilika, da dovolimo uvozne olajšave onim državam, ki jih kot proti uslugo dovolijo našemu blagu. Če bi mi imeli uvoz kontingentiran, potem bi mogli dati v okviru teh kontingentov drugim državam posebne kontingente in zahtevati nato tudi posebne kontingente za naše blago.

S takšno politiko kontingentiranja dosežajo druge države krasne uspehe. Tako je Madjarska dosegla s svojim kontingentnim sistemom, da je s kompenzacijami izvozila že okoli 75 tisoč vagonov pšenice, dočim nismo mi letos izvozili še niti enega vagona pšenice, pa čeprav znaša naš žetveni

Lesna gospodarstva propada

Interpelacija narodnega poslanca Ivana Mohoriča

Od vseh panog našega narodnega gospodarstva prav gotovo ni od gospodarske stiske nobena v tej meri prizadeta ko naše lesno gospodarstvo. Je zato nad vse nujno, da se že nekaj ukrene v korist lesnemu gospodarstvu in zato je nad vse pozdraviti, da je narodni poslanec Ivan Mohorič opozoril s posebno interpelacijo vlado in skupščino na katastrofalno stanje našega lesnega gospodarstva.

Izvrstno sestavljena in z vsemi argumenti podprta ter na petkovi dopoldanski seji vložena interpelacija poslanca in ministra n. r. Ivana Mohoriča se glasi:

Znano je, da je glavna osnova gospodarske aktivnosti v Dravski banovini gozdarstvo in izvoz lesnih proizvodov. 42% vse površine Dravske banovine krijejo gozdovi in v normalnih letih je znašala vrednost izvoza lesnih proizvodov od 400 do 500 milijonov dinarjev. Dravska banovina ne pridela dovolj žitaric za prehrano svojega prebivalstva ter je poleg donosa gozdov v glavnem odvisna od industrijske podjetnosti. Za razliko nampram drugim banovinam se nahaja v Dravski banovini posest gozdov pretežno v zasebnih rokah. Zlasti prevladuje mali gozdni posestnik ter je na prodaji lesnih proizvodov interesirano približno 134.000 gozdnih posestnikov in na desetisoče ljudi, ki se preživljajo kot gozdni delavci, prevozniki, odnosno delavci v gozdni industriji.

Italija pospešuje uvoz avstrijskega lesa

Glavno tržišče za izvoz naših gozdnih proizvodov je bila in ostane še danes Italija. Našemu lesu pa dela v Italiji zelo težko konkurenco avstrijski les. Ta konkurenca nima svojih vzrokov samo v relativno boljši kvaliteti (večja gostota) avstr. lesa, ampak je zlasti poostrena še radi nekaterih umetnih odredb in to zlasti radi preferencialnih prevoznih postavk avstrijsko-italijanske zvezne železniške tarife, ki že sama po sebi omogoča, da se les v izvozni smeri iz avstrijskih postaj v Italijo more na istih daljavah prevažati za 100 do 200 lir pri vagonu ceneje, kakor po prevoznih postavkah jugoslovansko-italijanske zvezne tarife od naših postaj v Italijo.

Ze ta moment ima sam po sebi za posledico, da mora naš gozdni posestnik prodajati izvozno blago najmanj za omenjeno razliko ceneje, ako hoče vzdržati konkurenco z avstrijskim izvoznikom. Do tega je prišlo radi tega, ker so Italijani pri pogajanjih za zvezno železniško tarifo dali avstrijskim izvoznikom za gradbeni les posebne koncesije za gotove protikoncesije, katere nismo mi mogli doseči pri sestavi analogne jugoslov.-italijanske zvezne tarife radi nezadostnega interesa. Ministrstvo za promet, kakor tudi Generalna direkcija državnih železnic, sta bili ponovno in pravčasno opozorjeni na potrebo revizije jugoslovansko-italijanske železniške tarife, toda na žalost je ostalo to vse do danes brez kakršnegakoli uspeha.

presežek okoli 30.000 vagonov. Enako lepe uspehe je dosegla s svojim kontingentnim sistemom Češkoslovaška, ki si je z uvozom tujih pridelkov zagotovila odjem svojih industrijskih izdelkov.

Zato moramo tudi mi pričeti s kontingentiranjem uvoza, da dobimo možnost za kompenzacije, ki bodo omogočile naš izvoz. Samo s forsiranjem izvoza moremo ohraniti aktivno trgovinsko bilanco in zato moramo slediti vzgledu drugih držav in prenehati s svojo liberalno trgovinsko politiko. Saj nam je celo Francija, ki je aktivna nampram nam, kontingentirala lesni uvoz. Nevarnost je zato, da postane naša trgovinska bilanca zopet pasivna, če si tudi mi ne pomagamo s kompenzacijami.

Ves zunanji lesni trg je v nevarnosti

Vsled dolgoletnega preziranja važnosti tega vprašanja je nastal položaj, ki postaja danes vedno bolj nevzdržljiv ter sta gozdarstvo in lesna industrija ne samo izgubili vsako rentabiliteto, ker so cene lesnim proizvodom v naši državi za približno 40% izpod predvojnih cen zlate paritete ampak obstoji tudi nevarnost, da izgubimo, če bomo še nadalje tako enostransko vodili našo gošpodarsko in eksportno politiko, kakor se je to vršilo do danes, vsako možnost prodaje lesa v inozemstvo. Da ta nevarnost v resnici in neposredno grozi, je razvidno iz teh pozitivnih činjenic:

I. Izvoz lesa iz naše države je preobremenjen z mnogoštevilnimi taksami (za izpričevala o izvoru, za zavarovanje valute in izvozno uverenje, za carinsko manipulacijo, specialne terjatve, za uporabo cest). Vrh je navedene razlike v železniški tarifi nampram avstrijskemu lesu, pomenijo te takse za 100 Din pri m³ višjo obremenitev, kar gre na škodo gozdnega posestnika in našega nacionalnega dohodka. Ako računamo, da znaša normalni letni izvoz lesa iz Dravske banovine okoli 600.000 m³, tedaj pomeni omenjena obremenitev okoli 60 milijonov dinarjev izgube na dohodkih šumskega gospodarstva. Ta neenakost pri obremenitvi je eden od glavnih vzrokov današnjega težkega položaja našega gozdnega gospodarstva.

Kaj treba storiti

Zato je potrebno:

1. da prometno ministrstvo stopi potem Generalne direkcije državnih železnic nujno in hitro v zvezo z upravo italijanskih državnih železnic in izdejstvuje, da se tudi za naš izvoz doseže znižana zvezna tarifa iste konstrukcije, kakor je pogojena z Avstrijsko republiko;

2. z ozirom na veliki padec cen gozdnim proizvodom, kakor tudi z ozirom na znižano rentabiliteto, naj se revidirajo navedene takse, s katerimi je preobremenjen naš izvoz lesa in zahteva, da se ta obremenitev, kolikor je le mogoče, zniža.

Napačna devizna politika

II. Druga skupina razlogov, radi katerih trpi naše gozdno gospodarstvo, ima svoj izvor v naših avtonomnih merah in to v prvi vrsti v naši devizni politiki. Naš izvoz v Italijo se obračunava z izvozniki z oficialnim primom v višini 28-5%, ki ni v skladu s stvarno notacijo dinarja v inozemstvu, ampak je povprečno za skoraj 12% nižji. Ker obstoji po veljavnih pogodbah dejanska možnost, da prihajajo italijanski trgovci v našo državo in da morajo tu sami nakupovati blago za učinkovite dinarje in to za dinarje, ki so jih nakupili po dejanski notaciji dinarja v inozemstvu, morejo oni zaslužiti že samo z razliko do 12%, dočim je naš domači izvoznik v slabšem položaju in ne more prodati svojega proizvoda po istih pogojih. Na ta način favorizirajo naši devizni predpisi prodajanje inozemskih trgovcev na škodo nacionalne trgovine in na učinkovito škodo naših nacionalnih dohodkov.

Potrebno je, da se razlika v tretiranju domačega in inozemskega trgovca, katero povzročajo naši današnji devizni predpisi odpravi, odnosno, da se prim za izvozno blago izenači s stvarno notacijo dinarja v inozemstvu.

Državni gozdovi uničujejo ceno lesu

III. Tretji kompleks činjenic, ki škoduje našemu privatnemu gozdarstvu je le sedanja ureditev razmerja eksploatacije in izvoza lesa iz privatnih gozdov nampram eksploataciji in izvozu lesa iz državnih gozdov.

V ilustracijo in podkrepitev navajam sledeče:

Po dobljenih informacijah se je v državnih gozdovih v Bosni posekalo tega leta okoli 300.000 m³ lesa. Verjetno se bo delalo na tem, da se pretežni del te količine izvozi, in to prvenstveno v Italijo. Po naših informacijah se sklepa sedaj pogodba, da se ta ogromna količina lesa izvozi na italijansko tržišče in kakor nas izkušnje iz prejšnjih let učijo, najbrže po cenah, ki se bodo gibale pod nivojem obstoječih produkcijskih cen v Dravski banovini. Bojimo se, da bo posledica tega dela za naše interese dvakratno škodljiva:

1. ker bo tako velika količina že sama po sebi popolnoma pokrila potrebo italijanskega trga in popolnoma onemogočila prodajo lesa s strani privatnega gozdnega posestnika;

2. ker bo povzročila pritisk na tržne cene in zopet poslabšala situacijo pri izvozu lesnih proizvodov in eksploataciji gozdov.

Dosedaj nam še ni bilo mogoče točno ugotoviti, ali in v koliko so že doseženi sporazumi za izvoz omenjene ogromne količine lesa iz državnih gozdov in kakšno stališče zavzemajo glede tega vprašanja kompetentno resorno ministrstvo za gozdo-ve in rudnike, kakor tudi ministrstvo trgovine in industrije. Toda zahtevati moramo, da se pri tem vprašanju vsaj koordinirajo interesi privatnega gozdnega posestva z državnimi gozdovi, ki so v eksploataciji privatnikov in to po večini inozemskih družb, ker je pri tem vprašanju prizadet prvenstveno mali gozdni posestnik. Zahtevati moramo nadalje, da se vodi takšna eksportna politika, ki bo omogočala tudi existenco malega gozdnega posestnika in male gozdne industrije, ki je nacionalna, osnovana in vzdrževana z lastnimi sredstvi in težkim trudom in ki daje več tisočem delavstva zaslužka in kruha.

IV. Končno mi je čast opozoriti Vas na pomanjkanje enotne organizacije za izvoz naših gozdnih proizvodov v naši državi, ki je v vseh eksportnih državah že davno osnovana in izvedena, kakor na primer v Češkoslovaški, Madjarski, Rumuniji, Avstriji in Poljski. Današnje razmere nujno zahtevajo, da se tudi v naši državi in to vsaj za najcenejše gozdne proizvode, namreč mehki in bukov les, osnuje prav tako strokovna organizacija, ki bo vodila račun o vseh vprašanjih, ki se tičejo našega izvoza lesa. Taka organizacija bi morala v prvi vrsti urediti izvoz in onemogočiti kvarno pobijanje prodajnih cen pri izvozu s strani nekvalificiranih oseb, kar se sedaj v veliki meri dogaja in kar je v škodo našemu nacionalnemu gospodarstvu. Na drugi strani bo taka organizacija prvenstveno ščitila interese nacionalne izvozne trgovine proti penetraciji inozemskih elementov v naše gozdno gospodarstvo. Gozdarska udruženja so v tem oziru že davno pripravila konkretne predloge in poročila in mi je zato čast predlagati, da se nujno skliče interministerialna konferenca, na kateri bi se to neodložljivo vprašanje neposredno in končno rešilo.

Ob začetku svojega poročila sem podčrtal važnost in dalekosežnost vprašanja izvoza gozdnih proizvodov in smatram, da mora biti vsakomur popolnoma jasno, da bi moglo odlaganje reševanja teh vprašanj povzročiti rapidno propadanje blagostanja onih krajev, ki so danes samo vsled svoje lasne gospodarske iniciativnosti in vsled svojih ekonomskih naporov še aktivni, in jih spremeniti v pasivne. Tega ne bi mogel pač nikdo dopustiti ali zagovarjati pred narodom, zlasti ker se more pomagati tej stroki do ponovnega oživljenja že z upravnimi ukrepi. Ne zahteva se nobena denarna pomoč niti posebne žrtve od strani drž. blagajne, ampak bo nasprotno izboljšanje stanja gozdnega gospodarstva pomenilo za državno blagajno povečanje njenih dohodkov. Zato smatram in smem pričakovati, da bodo kr. vlada in resorni ministri vzeli iznešene predloge resno v razpravo in usvojili moje predloge.

Trgovina s kurivom čisto propada

Trgovci si hočejo pomagati z ustanovitvijo zadruga

V petek je bila zanimiva seja sekcije trgovcev s kurivom, ki je značilna za razmere, v katerih se zlasti ta stroka dandanes nahaja.

Načelnik je poročal o letošnjih odmerah pridobnine, ki so presegle vsa, še tako pesimistična pričakovanja. Saj je bila večina članov odmera povišana za 100, pa tudi za 200 in celo še več odstotkov. Nasprotno pa se je promet zmanjšal v zadnjih 2 letih za najmanj 50%. Trgovcem s kurivom so v tem času odpadle prav vse dobave za državne, banke in mestne urade in zavode, konkurenca okoliških dobaviteljev drv in rudniških zastopstev pa je tako silovita, kakor v nobeni drugi stroki. Banovina in mesto sta izločila trgovce od dobav popolnoma, k licitacijam se jih tuptam poziva le še, da dobe uradi predpisane 3 ponudbe. Zato pa so prevzeli dobave okoličani — tako zovani »producenti«, ki pod pretvezo lastne produkcije uvažajo vsako leto več drv v mesto, ne da bi zato plačevali davke in javne dajatve, kakor jih morajo trgovci, ker niso prijavljeni kot trgovci in davkarija sploh ne ve zanje. Silno so se začudili na davčni upravi, ko so zvedeli, da se je v Ljubljano uvozilo v letu 1931 nad 73.000, leta 1932 celo nad 82.000 in v 10. mesecih letošnjega leta pa že 61.000 m³ drv, od katerih pa je obdavčena le malenkostna količina 10—12.000 m³, kolikor jih pač prodajo ljubljanski trgovci-davkoplačevalci. Ker je za urade merodajna predvsem cena — vsled česar seveda trpi kvaliteta, kar so letos okusili na banovini, magistratu, policiji, pošti in drugod — je jasno, da propadejo trgovci s svojimi ponudbami, ko morajo vkalkulirati tudi davke in nešteto javnih dajatev vseh vrst. Nihče pa ne pomisli, da vsled zmanjšane prometa pada davčna moč trgovca in da je ta izpad na davkih in drugih javnih dajatah morda večji, kakor pa prihranek vsled malenkostne razlike v ceni.

Pravtako obupen je položaj v dobavah premoga. Javne dobave so prešle na državne rudnike, oz. direktno na premogovnike, privatniki pa se zbirajo v svrhu direktnih nabav v najrazličnejše organizacije, društva, zveze, aprovizacije in zadruga itd., tako da ostanejo trgovcem le še one dobave, kjer je treba več ali manj počakati na plačilo. K vsemu temu mizernemu položaju pa pride sedaj to strahovito povečanje davčne osnove!

V zvezi s tako situacijo se je na seji živahno premotrivalo vprašanje, če ne bi kazalo opustiti trgovin in mesto njih osnovati zadruga. Trgovine posameznikov se v takih razmerah ne morejo vzdržati. Vedno manjši promet, a vedno večji davki in javna bremena morajo v doglednem času popolnoma upropastiti to panogo trgovine. Današnji čas pa je tako naklonjen zadrugam, da jih povsod favorizirajo in jim nudijo vse mogoče olajšave, ugodnosti in privilegije. Ker se bavijo vsi člani le z isto vrstnim artiklom, drvmi in premogom, je nabava in prodaja enotnega blaga zelo enostavna in vsled tega preosnova trgovin v zadruga obliko mnogo lažje izvedljiva, kakor v kak drugi stroki. Samo na letošnji pridobnini in dokladah vseh trgovcev s kurivom bi odpadlo — čeprav ne baš v korist državne blagajne — kakih 90.000 dinarjev. Morda bi se tudi za našo zadruga našli kje zastojniški prostori za skladišče, pisarno itd., kakor jih ima n. pr. Nabavljalna zadruga državnih nameščencev v jušnični palači in v hiši davčne uprave. Davčna in taksna prostost, olajšave javnih bremen, znižanje obratne režije, kredit po 4% in morda še kaka podpora v slučaju slabih poslovnih uspehov: vse to bi brez dvoma dovedlo do konkurenčne sposobnosti in s tem do večjega obrata, kakor pa ga imajo naši člani doslej kot legalni trgovci in davkoplačevalci. Ni dvoma, da bi taka zadruga bolj služila svojemu namenu, t. j. koristiti konzumentu, kakor pa sedanje ki so de facto le privilegirane trgovine.

Po vsestranski debati je članstvo izvolilo petčlanski odbor, ki naj v teku letošnje sezone pripravi zadruga pravila, opravi potrebne formalnosti in izdela osnutek, kako bi se prevedle trgovine posameznikov v zadruga okvir.

Zasluga davčne uprave bo, če bomo imeli v nedolgem času zopet eno zadruga več!

Gospodarski program vlade

Na kratko smo že v prejšnji številki poročali o velikem gospodarskem programu, ki ga je podal na skupni seji poslanec in senatorjev JNS ministrski predsednik dr. Srškič. Vsled izredne važnosti tega programa in njegovega velikanskega pomena za vse naše narodno gospodarstvo pa smatramo za nujno potrebno, da podamo govor ministrskega predsednika čim bolj izčrpno.

V uvodu svojega velikega govora je predsednik vlade povdaril, da je Narodno predstavništvo s čl. 6. zakona o zaščiti kmeta pooblastilo vlado, da more s posebnimi uredbami, ki jih naknadno odobri Narodno predstavništvo, predpisati odredbe, ki so potrebne za omiljenje gospodarske stiske. Jasno je, da so mogle biti te odredbe samočasne, da se z njimi prepreči še večje zlo. Zavedali smo se, da se je s temi odredbami samo trenutno olajšal položaj kmeta, denarnih zavodov in nekaterih mestnih dolžnikov, da bi pa mogle imeti te odredbe, če bi stiska tra-

jala še dalje, tudi čisto nasproten učinek, da bi ustavile gospodarski promet, ubile dolžnikovo moralo, povzročile še večje nezaupanje v gospodarskem življenju in bi uničile vse pogoje denarnega poslovanja.

Zato je potrebno, da se sistematično in po načrtu izdajo odredbe, in sicer s stališča splošnih gospodarskih interesov, katere naj spravijo te odredbe v sklad. V tem namenu bo predložila vlada Narodnemu predstavništvu vrsto uredb, ki bodo seveda z ozirom na skromna razpoložljiva sredstva mogle biti le skromen prispevek za zboljšanje gospodarskih razmer. Osnovno načelo teh uredb pa je, da mora vsakdo odgovarjati za svoje obveznosti in da more država samo olajšati te obveznosti glede obresti in odplačila. Te uredbi imajo zato ta namen, da dvignejo moralo dolžnikov.

Te uredbi nimajo le začasnega značaja, temveč pomenijo sistematično in definitivno ureditev razmer v našem gospodarstvu.

Uredba o zaščiti kmeta

Najvažnejša od teh uredb je na vsak način uredba o zaščiti kmeta, s katero se mora napraviti konec sedanji nejasnosti, da se bodo dolžniki zavedali, da morajo poravnati svoje dolgove, upniki pa da vedo, pri čem da so.

Uredba daje zaščito kmetovalcu, ki sam ali s člani svoje rodbine obdeluje zemljo in čegar obdačeni dohodki izvirajo predvsem iz dohodkov od kmetijstva in katerih posestvo ne meri več ko 75 ha, zadrug pa ne več ko 200 ha.

Ti kmetovalci morajo svoje dolgove plačati v 12 letih, počenši s 15. februarjem 1934., da bodo plačevali od vsakih 100 Din dolga:

leto	zasebnikom	den. zavodom
1.	6%	6%
2.	6-60%	6-75%
3.	7-28%	7-65%
4.	8-06%	8-94%
5.	8-84%	10-76%
6.	9-75%	12-68%
7.	10-72%	14-72%
8.	11-84%	15-64%
9.	13-06%	16-85%
10.	14-36%	17-38%
11.	15-94%	17-85%
12.	17-55%	18-78%

Če se je dolžnik pogodil po ugodnejših pogojih, veljajo ti. Prvi obrok se mora plačati najkasneje do 15. novembra 1934, ostali do 15. novembra vsakega leta.

Povprečna obrestna mera, računajoč pri tem tudi stroške, provizijo in drugo, znaša za zasebnike 3-54%, za denarne zavode pa 6-02%.

Pogodba o obrestni meri je neveljavna, če presega stopnjo, določeno s to uredbo. Večja obrestna mera se ne more ne izterjati ne prisoditi. Prestopki zoper to določbo se kaznujejo z zaporom do 6 mesecev in z globo do 10.000 Din.

Ko stopi ta uredba v veljavo, se odlože vse prisilne prodaje, prisilne uprave kakor tudi odvzemanje nepremičnin, podvzete za plačilo kmetijskih dolgov. Nove eksekucije so dopustne samo za plačilo anuitet po tej uredbi.

Potrdilo o tem, kdo je kmet, izdajajo občine, na zahtevo strank morajo sreska načelstva preveriti ta potrdila.

Kmeti, ki niso več dolžni ko 1.500 Din, morajo plačati svoj dolg v treh letih, oni, ki niso dolžni več ko 3000 Din pa v 5 letih. Ti dolžniki ne plačajo več ko 7% obresti. Ta zaščita pa se ne nanaša na dolgove v višini do 500 Din obrtnikom in trgovcem za obleko, obutev in za potrošnje življenjskih potrebščin. Tudi ne na terjatve Narodne banke in Drž. hipotekarne banke. Če se upnik pri izterjavi dolga posluži pravnega zastopnika, potem tega ne plača kmetovalec. Stroški za komisije odpadejo, ker bodo eksekucije vršile občine brezplačno. Sekvestracije se odpravijo le na zahtevo stranke. Sodišče lahko odkloni od upnika zahtevano zavarovanje terjatve, če mu je iz spiskov znano, da je terjatev dovolj zavarovana. Kdor od dolžnikov tekom treh let ne plača anuitet, ni več zaščiten. Prav tako pa izgubi pravico zaščite po tej odredbi, kdor s sleparskim namenom odtuji svoje premoženje. Agrarni interesi, ki so si v času konjunktura kupili zemljo, morejo mesto v gotovini plačati v naturi in to v oni količini, ki

odgovarja anuiteti po tej uredbi in po tečaju domače borze na dan podpisa pogodbe o fakultativnem odkupu.

Kdor plača svoj dolg preje, uživa posebne ugodnosti in za vsako leto prej plačanega dolga se mu odbijeta dva odstotka od dolžne glavnice. Kdor plača svoj dolg takoj, temu se torej dolg zniža za 24%.

S samo konverzijo kmetijskih dolgov pa še ni pomagano, temveč je treba poskrbeti tudi za sredstva, da se omogoči večja

Predlogi za sanacijo denarnih zavodov

Poleg ureditve kmetijskih dolgov je najvažnejše vprašanje sanacija naših denarnih zavodov. Dosedanje odredbe o blokiranju vlog (§ 5 in § 6) so bile lečasne, da trenutno pomagajo denarnim zavodom, ki so vsled gospodarske stiske zlasti pa vsled omajanega zaupanja v denarni promet prišli v skoraj brezizhoden položaj.

Odredbe za sanacijo denarnih zavodov pa so dvojne z ozirom na stanje posameznih denarnih zavodov. Kar ni mogoče rešiti, kar je nezdravo in kar nikdar ni bilo zdravo, mora prenehati. Zato določa uredba za takšne zavode posebno postopanje o likvidaciji, ki bo omogočilo na hiter, enostaven in cenen način prenehanje teh zavodov. Pod polno kontrolo oblasti bo poskrbljeno, da vsled načina likvidacije ne bodo oškodovani interesi posameznikov.

Za one denarne zavode pa, ki so sicer tudi pasivni, ki jih pa je treba iz splošnih gospodarskih interesov ohraniti, in prav tako za zavode, ki so aktivni, a nelikvidni, je določenih po uredbi vrsta uredb, kako da uredijo svoje bilance in povečajo svojo aktivnost in likviditeto. Če se dovoli sanacija tudi pasivnim denarnim zavodom, odloča minister za trgovino in industrijo.

V ta namen pa se morejo tem denarnim zavodom dovoliti te ugodnosti:

1. Valorizacija nepremičnin.
2. Bilanciranje državnih papirjev po vrednosti, po kateri so bili vnešeni po zadnji bilanci, oziroma po nabavni ceni.
3. Sprememba dela starih terjatev zavodovih upnikov vlagateljev v delnice, a to le, v kolikor je ves delniški kapital odpišan in po kolektivnem sklepu vlagateljev, sprejetem z večino glasov.

Več

zaslužiti!

To je Vaša želja. — To je želja vsakega trgovca.

Kupujte in prodajte „URAN“-kremo za lice, ki je cenejša in boljša in Vam nudi več zaslužka.

»URAN«, LJUBLJANA
Mestni trg

cirkulacija dobrin. Zlasti pa je treba skrbeti za to, da ostane zavarovan kredit kmeta, ki je od nekdanj slovel kot najbolj zanesljiv plačnik. Zato je vlada po te uredbi določila, da morejo upniki kmetijskih dolgov svoje konvertirane terjatve eskontirati ali lombardirati v višini do 50% pri državnih ali privilegiranih zavodih, seveda po pogojih, kakor so določeni za redno poslovanje teh zavodov.

V ta namen je vlada zagotovila za tretih let za nove kredite tem upnikom znesek v višini ene milijarde dinarjev.

Moram tu povdariti, da se bodo ta sredstva nabavila, a da se bodo pri tem strogo spoštovala načela naše današnje denarne politike, zakona o dinarju in zakona o Narodni banki. Ta sredstva se bodo priskrbela s prihranki v državnem gospodarstvu, ki se bodo prvenstveno uporabljali za plačilo bivših predjemov države pri Narodni banki in z bolj pravilno razdelitvijo kreditov pri omenjenih denarnih zavodih.

Nato je predsednik vlade pojasnil, zakaj vlada ni mogla upoštevati nekaterih predlogov, ki so bili predlagani v skupščini, nato pa je v ostrih besedah nastopil proti onim, ki hočejo imeti inflacijo. S povdankom je naglasil, da je vlada odločno proti vsaki inflaciji. Vlada hoče nadalje na vsak način ohraniti proračun v ravnovesju, ker je v tem prvi pogoj urejenih državnih financ. Izvajajoč konsekvenco to politiko, bo mogla država izpolnjevati vse svoje obveznosti proti vsakomur. Na ta način upa vlada, da bo mogla ohraniti in še dvigniti kredit države doma in v tujini.

4. Izdaja zadolžnic, zavarovanih z zastavo na nepremičnine ali terjatve, zavarovane s hipotekami do največ 25% dejarske vrednosti teh nepremičnin, 5 odstotne obresti, ki jih morejo stari vlagatelji prejemanj, če hočejo, deloma za plačilo svojih starih terjatev.

5. Pravica na odpis delniške glavnice in rezervnih fondov.

6. Olajšave pri fuzijah.

7. Fiskalne olajšave pri taksah in davkih.

8. Odložitev plačilnih rokov za stare dolgove in na način, ki ga za vsak posamezen primer določi trgovinski minister, toda najdalje za dobo 5 let. Izjemoma more biti ta rok tudi daljši, če pomenijo zavodove terjatve iz kmetijskih dolgov znaten del zavodove imovine.

Te odredbe morejo veljati tudi za zavode, ki doslej niso bili pod zaščito. Zavodi, ki so pod zaščito in katerim ne bo dovoljena sanacija po teh določilih, morajo likvidirati. Čez dva meseca prenehajo zaščite po § 5 in § 6 za vsak zavod.

Poleg tega predpisuje uredba tudi stroge sankcije za odgovornost članov upravnega sveta in nadzorstva denarnih zavodov in njihovih upraviteljev, seveda poleg onih iz kazenskega zakona.

Režijski izdatki zavodov, ki se bodo poslužili zaščite, se uredijo s posebno uredbo.

Pod nadzorstvom trgovinskega ministra se za vsak zavod posebej določijo, koliko sme imeti vsak zavod nastavljenec in koliko sme znašati režijski stroški.

Člani upravnega sveta in nadzorstva nimajo pravice ne na tantijeme, ne na druge honorarje.

Pokojnine nameščencev ne smejo presegati določene višine, odpravnine pa smejo znašati največ šestkratno mesečno plačo. Omogočilo se bo razveljavljenje posebnih in kolektivnih dogovorov za zmanjšanje plač nameščencev in upokojencev. Tudi zavodom, ki ne bodo pod zaščito, bo dana ta možnost.

Vlada upa, da bo s temi sredstvi ustvarila zdravo podlago za postopen prehod v normalno in redno poslovanje denarnih zavodov.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Škroblj in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4—6. Šeleburgova ul. 3.
Telefon št. 22-72.

Uredba o izvrševanju javnih del

Predsednik vlade je nato govoril o zlih posledicah brezposelnosti, ki je povzročila znatno osiromašenje ljudstva. Že preje smo imeli v državi pasivne kraje, ki jih je vlada podpirala. Ni treba naglašati, kako je ta podpora vplivala demoralizirajoče na ljudi, ker naš narod hoče delati, da s svojim delom koristi skupnosti, ne pa da živi od miloščine. Zato je sestavljen splošni načrt javnih del za vse banovine. V ta namen je vlada dodelila že 50 milijonov dinarjev. Po poročilih iz vse države je imela ta akcija tudi popoln uspeh. Nato pa je ministrski predsednik prešel na uredbo o izvrševanju javnih del. Ta uredba je bila skupščini tudi že predložena. Uredba določa v glavnem to-le:

Za izboljšanje gospodarskih razmer v državi in v svrhu pobijanja brezposelnosti, se odreja izvrševanje javnih del ter akcij za prehrano prebivalstva. Za izvrševanje javnih del se mora uporabljati revno prebivalstvo iz krajev, kjer se dela vrše.

Med javna dela spadajo: javne ceste, preskrba prebivalstva s pitno vodo, obramba pred hudourniki, melioracije zemljišč in regulacije rek in druga gradbena dela splošne koristi, ki morejo zaposliti večje število delavstva.

V vsakem srezu se ustanovi sreski odbor za javna dela, čigar predsednik je sreski načelnik. V odboru je tudi po en zastopnik vsake občine. Pomožni organi odbora so sreski strokovni referenti.

Na sedežu vsake banovine pa se ustanovi banovinski odbor za javna dela. Predsednik odbora je ban, člani pa po en zastopnik vsakega sreskega odbora. Banovinski odbor izdelava načrt javnih del za vsa banovino ter ga predloži s približnim proračunom stroškov gradbenemu ministru.

Na predlog gradbenega ministra določijo ministrski svet program javnih del za vsa država.

V členih 5 do 9 so navedeni predpisi o oddaji javnih del in porabi dovoljenih kreditov.

Sredstva za javna dela

Za izvršitev javnih del se ustanovi pri Drž. hipotekarni banki državni fond za javna dela. V ta fond se stekajo dohodki, ki jih določa ta uredba in vse terjatve bivšega ministrstva za prehrano in obnovo ter ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje iz posojil za prehrano prebivalstva ter za predume za nujna dela.

Državna trošarina na čist bencin se poveča na 500 dinarjev za sto kil, na mešan pa na 350 Din. Uporaba mešanice za pogon motorjev ni več obvezna.

Na cement in hidravlično apno se bo plačevala državna trošarina v višini 15 Din za 100 kg. Minister za trgovino more predpisati ceno za cement in kaznovati prekoračenje teh cen. Vse zaloge nad 50 kg se morajo pri trgovcih na drobno in na debelo takoj popisati in morajo potem trgovci plačati po tej uredbi določeno trošarino.

Za javna dela bo finančni minister vsako leto predpisal iz proračunskih sredstev 30 milijonov Din.

Banovinski fond

Banovine morejo po sklepu banovinskega sveta in z odobrenjem ministrskega sveta uvesti banovinsko trošarino na vino in žganje. Ta trošarina se mora plačati predno pride vino ali žganje v promet. Producent, če ni sam točilec, ne plača trošarine, točilec na drobno, če kupijo neposredno od producenta, pa plačajo, ko stavijo vino na pipo. Veletrgovci plačajo trošarino ob priliki prodaje. Po odobrenju ministrskega sveta bo izdal finančni minister uredbo o kontroli in plačevanju trošarine, kakor tudi kazni za tihotapstvo in druge nepravilnosti.

Od nove banovinske trošarine na vino in žganje se morajo oni zneski, ki so bili predvideni od dohodkov sedanje banovinske in državne trošarine za l. 1933, uporabiti v prvi vrsti za redne proračunske izdatke, ves ostanek pa gre v banovinski fond za javna dela. V banovinah, kjer je uvedena ta trošarina, se odpravi pavšalna trošarina v smislu točke 72. zakona o drž. trošarini.

Za izvajanje javnih del potrebno kameenje, pesek in zemlja se lahko dobavljajo na državnih zemljiščih in iz javnih rek, v kolikor jih država ne potrebuje za lastne potrebe.

Uprava fondov za javna dela

Na predlog gradbenega ministra razdeli ministrski svet dohodke državnega fonda na vse banovine. Na predlog ministra za socialno politiko in narodno zdravje more zadržati ministrski svet največ 10 odstotkov za podporo siromašnih ljudi, ki so nesposobni za delo. Na račun te podpore določeni zneski se izročijo banski upravi in ban jih razdeli po sklepu banovinskega sveta.

Državni fond za javna dela upravlja gradbeni minister. V fond se stekajo tudi vse obresti od njegovega kapitala.

Za prevoz hrane v pasivne kraje se bo znižala prevoznina. Vozovnice za prevoz hrane po znižani tarifi bo delil ban po sklepu banovinskega odbora za javna dela.

Spremembe neposrednih davkov

Finančni minister je predložil skupščini celo vrsto predlogov za spremembo zakona o neposrednih davkih, zakona o skupnem davku na poslovni promet, zakona o samskem davku in zakona o davčnih oprostilih oseb z 9 ali več otrok. Ti predlogi so se utemeljevali — kakor trdi »Politika« — tako-le:

»Po merodajnih izjavah ne pomenijo te spremembe nobene splošne obremenitve davčnih zavezancev, temveč so potrebne za korekturo obstoječe finančne zakonodaje. Te spremembe in dopolnitve so nastale iz potrebe, da se zagotovi čim bolj uspešno plačevanje davkov, ker so se gotove praznote in nepopolnosti v teh zakonih izkoriščale za davčne utaje. Te odredbe naj te pojave preprečijo.

Te spremembe in dopolnitve pa imajo tudi ta cilj, da se z njimi izvede enako in pravično obdačenje davkoplačevalcev. Vsled gospodarske krize so dali nekateri posredni davki, ko trošarina, carine in takse mnogo manjše dohodke. To izgubo je treba nadomestiti, da se doseže ravnovesje med državnimi izdatki in dohodki. Sredstva, da se to doseže, so gotovo, kakor se zatrjuje z merodajnih mest, na oni strani, kjer so najmočnejši davkoplačevalci. Zato se — kakor se pravi v tej oficialni razlagi — more reči, da se te spremembe nanašajo samo na one, ki plačujejo pridobnino, družbeni davek itd.«

Ne da bi se na tem mestu spuščali v polemiko te več ko čudne oficialne razlage, objavljamo na kratko glavne spremembe, ki jih zahteva finančni minister.

Glede zgradarine

Spremeni se 2. odstavek točke 15. čl. 32 zakona o neposrednih davkih in torej kmetovalci in kmetijski delavci ne bodo več oproščeni zgradarine od svojih poslopij, če se nahajajo ta v krajih, kjer je sresko načelstvo, sreska izpostava, sodišče ali davčna uprava ali če so v vaseh, ki imajo več ko 5000 prebivalcev.

Spreminja se čl. 36 glede odbitja stroškov za vzdrževanje hiše od kosmatih dohodkov; za koliko pa se odbije, ni iz sedanjih poročil v listih dovolj jasno.

Od zgradb na kmetih, ki niso oproščene davka po čl. 32 ter se ne oddajajo v najem in služijo zgolj za prebivanje kmetovalcev in malih obrtnikov, se odmerja osnovna in dopolnilna zgradarina po stari tabeli, a se dostavlja, da davčna osnova ne more biti v nobenem primeru nižja, kakor pa je predvidena.

Pridobnina

Členu 48. se dodaja: V mestih, za katera področja obstoji več davčnih uprav, se ne bo na novo razrezal davek vsled prenosa sedeža obrata med davčnim letom iz enega področja davčne uprave na drugo.

Zadnji odstavek čl. 52. zakona o neposrednih davkih se spremeni in se glasi: Neodvisno od čistega dobička dohodka plačajo ta davek pred začetkom izvrševanja poklica potujoči agenti, trgovski potniki, odvetniki, pravni zastopniki, zdravniki, notarji, arhitekti, geodeti, carinski posredniki itd., pa tudi izvoščiki, avto-taksnisti lastniki in prodajalci srečk.

Davčna osnova za industrijska podjetja in trgovine na veliko ter druga podjetja, če so obvezna voditi trgovske knjige, se določijo po bilanci, za katere pregled veljajo predpisi, ki so predpisani za obvezance družbenega davka po čl. 81.

Čl. 53. zakona o neposrednih davkih se dodaja, da davčna osnova teh podjetij ne

Adria prašek je boljši

Pri javnih delih po tej uredbi zaposleni delavci ne bodo zavarovani za primer bolezni ter se za nje ne plačujejo doprinosi za borzo dela in delavske zbornice. Za primer nesreče določijo pristojni okrožni urad pavšalno vsoto, ki se plača sorazmerno s številom zaposlenih delavcev iz kredita, odobrenega za dotično javno delo. V primeru spora o višini pavšalne vsote odloča minister za socialno politiko.

Člani banovinskih odborov za javna dela nimajo pravice na dnevnicke, temveč le na povračilo dejanskih potnih stroškov. Izplačila se vrše na breme fonda za javna dela.

Za izvajanje javnih del predpiše ministrstvo za gradnjo v sporazumu z ministrstvom za socialno politiko poseben pravilnik.

more biti nikdar manjša od dvakratnega ali trikratnega zneska najemnine za stanovanje, če ta ni večja ko 6000 Din letno, trikratna ali štirikratna, če je najemnina večja ko 6000, a ne presega 12.000 Din letno, trikratna za najemnino med 12 do 24 tisoč, in štiri do osemkratna če je najemnina za stanovanje večja ko 24.000 letno.

Povečanemu znesku najemnine za stanovanje se po mestu in položaju obrata dodaja 25 do 100% najemnine za lokal obrata. Minimalne postavke se povečajo za 25 do 100%, če ima davčni obvezanec avtomobil za osebne namene, za 10% pa za vsako gubernanto ali zasebnega učitelja in tudi za vsakega gospodinjskega pomočnika, če ima več ko enega.

Določena najemnina za stanovanje se zmanjša za 10% za vsakega nepreskrbljenega otroka. Ne sme pa ta odbitek biti večji ko 40%. Potreba večjih prostorov zaradi vrste obrata (n. pr. trgovina z železnino) daje pravico na sorazmerno znižanje, obratne činjence pa na sorazmerno povečanje davčne osnove, v kolikor ta vpliva na najemnino za lokal.

Kdor dokaže, da ima avto, da plača služinčad iz drugega obdavčenega dohodka, se mu to upošteva pri izračunanju davčne osnove.

Drobni obrtniki plačajo letno 120 dinarjev in od vsakega pomočnika 60 Din, izvoščiki in lastniki avtotaksijev, če vozijo sami 80 Din, od vsakega pomočnika pa 40 Din in to v mestih do 10.000 prebivalcev, v mestih do 20.000 se davek poveča za 25%, v mestih do 50.000 za 50% in v mestih z nad 50.000 prebivalci za 75%. Avtotaksiji plačajo 50% več. Ti davki se imajo plačati v rokih, kakor so bili predpisani dosedaj. Za osnovo za razrez samoupravnih davkov bo služilo 80 odstotkov tega letnega davka.

Vse nabavljalne zadrage, če delajo z nečlani, nimajo pravice na oprostitev družbenega davka in vsaka odstopitev od tega predpisa povzroči trajno izgubo davčne oprostitve.

Če bi bil sum, da se podjetja, odvisna od podjetij v tujini, po cenah ali na kateri drugi način izbegavajo od obdačenja dejanskih dohodkov, morejo davčne oblasti izvršiti korekture v zaključnih računih s tem, da nakupne ali prodajne cene zvišajo, oz. znižajo. Če se davčna osnova na ta način ne bi mogla določiti, potem se izvrši obdačenje po primeri z drugimi podjetji.

Za ugotovitev davčne osnove se ne odbijajo neposredni davek in samoupravni prirezi.

Ne morejo se nadalje odbiti provizije, odškodnine na posojila, posredovanja, zastopstva in pravice za izkoriščanje raznih patentov karteliranih družb itd., kakor tudi ne izgube vsled borznih spekulacij v tujini, v kolikor niso v zvezi z osnovnim poslom podjetja in v kolikor niso dokazane.

Pri ugotavljanju davčne osnove pa se odbijajo vsote, ki so bile v bilanci odpisane in vnešene v posebne, a ne rezervne fonde, namenjene za kritje zmanjšane vrednosti zgradb, ki ne podležejo zgradarini, nadalje odpisi za stroje, orodje in druge poslovne ureditve gospodarskih, obrtniških, tvorniških, prometnih in rudarskih podjetij. Vsako drugo zmanjšanje vrednosti imovine izpod nabavne cene ali proizvodne cene se mora vnesti v davčno osnovo.

Pokojninski fondii podjetij morajo biti samostojni in imeti svojo upravo in ne morejo biti last podjetja.

Če bi se ugotovile nepravilne vknjižbe,

Naš prvi domači izdelek

padejo stroški za pregled knjig na podjetnike.

Na ime davka na dobiček družb, ki so zavezane na javno polaganje računov, se plača dopolnilni davek v višini 2 odstotkov od dobička do 10.000, 4% od nadaljnjih 10.000 dobička in po 2 odstotka več od vsakih nadaljnjih 10.000 do višine 70.000 dobička. Na vsakih 70.000 Din pa 10 odstotkov več. Osnovni davek za dopolnilni davek pa ne sme znašati manj ko 2 Din od 1000 Din brutto prometa in 2 Din od 1000 Din brutto premij zavarovalnic, po odbitku storniranih poslov.

Davek na dividende

Od dividende, ki jo izplačujejo delniške družbe in od presežkov, ki jih izplačujejo zadrage na zadružne deleže, se plača 10 odstotkov. Te zneske morajo delniške družbe in zadrage zadržati in jih 15 dni po izplačilu izročiti državnim blagajni.

Davek od dohodkov služinčadi znaša na leto 50 Din od osebe.

Za pravilno določitev davka morajo vse strokovne komore, uradi za zavarovanje delavcev itd. pošiljati davkarijam vse podatke.

Nato se še govori o kaznih za nevedenje trgovskih knjig. Kazen je 1. do 10.000 dinarjev, davek pa se predpiše po svobodni oceni.

V čl. 146. zakona o neposrednih davkih se pravi, da jamčita mož in žena vzajemno za predpisani davek. V primeru prodaje pa kupec obrata.

Noben prenos nepremičnine se ne sme izvršiti, dokler prodajalec ne dokaže, da je plačal davke. Pa tudi nobeno izplačilo iz državne ali blagajne samoupravnih teles brez dokaza o plačanih davkih.

Kdor pri obračunu prodajalca ne uračuna skupni in luksuzni davek, ta plača davek, kakor da bi sam blago proizvel.

O novih taksnih določbah pa vsled pomanjkanja prostora poročamo prihodnjic.

Adria prašek je boljši

KLIŠEJE
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvršuje
najsolidnejše

KLIŠARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

STATISTIKA BREZPOSELNIH

Sredi novembra je bilo brezposelnih v Avstriji 280.401 podpiranih in 60.000 nepodpiranih;

Nemčiji 3.745.000 podpiranih, od katerih je bilo 250.000 delavskih obvezancev. Nepodpirani, ki jih ni malo, niso vštet;

Češkoslovaški 627.000 podpiranih;

Madjarski 28.835 podpirancev, drugi niso vštet;

Poljski 226.406 podpiranih;

Franciji 237.571 podpiranih;

Vel. Britaniji 2.298.755 podpiranih;

U. S. A. 10.089.000 po statistiki strokovnih organizacij.

Proslavite 1. december

Bojne organizacije: vojni dobrovoljci, rezervni oficirji, četniki, bojovniki in vojni invalidi pripravljajo za dne 1. decembra proslavo 15-letnice osvobodjenja in zedinjenja.

Na tej proslavi naj bi sodelovala vsa javnost Ljubljane in bližnje okolice, kakor tudi vsa narodna in kulturna društva, gospodarske in socialne organizacije ter ustanove.

Proslava 1. decembra mora pokazati vsem in vsakomur, da se ob 15-letnici osvobodjenja in zedinjenja Slovinci do dna duše zavedamo vrednosti tega zgodovinskega dejstva, saj smo takrat stopili v krog svobodnih evropskih narodov. Zato bodi 15-letnica tega znamenitega dogodka spontana manifestacija vsega našega ljudstva brez izjeme in razlike za našo, s tolikimi žrtvami ustvarjeno državo.

Manifestacijski obhod bo v petek, dne 1. decembra točno ob 5. uri popoldne. Zbirališče na Kongresnem trgu ob pol 5. do 5. ure popoldne. Da zadobi ta proslava svoj izraz, pozivamo vso javnost, da prisostvuje obhodu in tako manifestira za kralja, domovino in državo.

Sprevod se bo pomikal s Kongresnega trga po Vegovi, Rimski, Bleiweisovi, Aleksandrovi, Tyrševi, Tavčarjevi, Miklošičevi ulici na Marijin trg pred magistrat, kjer bo kratek nagovor in razhod.

Akejski odbor bojnih organizacij v Ljubljani.

Adria prašek je boljši

ŠUMARSKA IN LESNA RAZSTAVA V LJUBLJANI

Poročajo nam, da se pripravlja v Ljubljani velika šumarska in lesna razstava. Razstava se naj bi vršila pod geslom »Uporabljal domač les«. Priprave kažejo, da bo razstava zlasti poučnega značaja. Prikazano bo naše bogastvo na lesu zlasti v Dravski banovini, njega domača uporaba in statistika izvoza, ki ima vedno manjše postavke. Razstava bo nazorno predočila možnost mnogostranske uporabe lesa, ki je prebivalstvu deloma še nepoznana. Morda bo tej razstavi priložena tudi popolna lovska razstava, ki ne bo obsegala samo trofeje, marveč bo tudi podčrtala važnost in vrednost pravičnega lova v narodnem gospodarstvu. Zamisel toplo pozdravljamo.

»SLUŽBENI LIST«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 25. novembra objavlja med drugim: Izpremembo uredbe o organizaciji ministrstva za promet in prometne službe — Norme za označanje regulacijskih načrtov za naselja — Razne razglase sodišč in uradov ter druge objave.

Konkurzi in prisilne poravnave

Odpravljen je konkurz o zapuščini po trgovcu Ivanu Zoreu v Ljubljani, ker je bila razdeljena vsa masa.

Potrjuje se poravnava trgovca Ivana Sedlarja v Ljubljani.

Ustavi se poravnalo postopanje posestnika Plešca Franca v Šmartnem ob Paki, ker je sodišče odreklo potrditev.

PRODUKCIJA PREMOGA V SLOVENIJI

V septembru je znašala produkcija premoga 91.296 ton, za 1081 ton manj ko v avgustu in za 9058 ton manj ko lani v septembru. Prodaja premoga pa je znašala 99.187 ton, za 8831 ton več ko v avgustu, 632 ton manj ko lani v septembru. Zaloge so se vsled tega zmanjšale od 155.494 ton na 141.394.

Oddaja železnicam se je v septembru zmanjšala v primeri z avgustom za 1000 ton, povečala pa se je znatno oddaja industrijam, posebno onim izven Slovenije. Industrije so vzele v avgustu 40.027, v septembru pa 49.600 ton. Oddaja za hišno porabo je narasla od 4521 na 8060, za izvoz od 1280 na 2898 in raznim strankam od 5009 na 6410 ton.

Število delavstva je zopet padlo in sicer za 218 na 5411. V primeri z lani pa se je število delavstva znižalo za 971. Sihtov je bilo lani v septembru 133.803, letos v avgustu 117.088 in v septembru 117.603. Lani v septembru so zaslužili delavci 6.29, letos v avgustu 5.34 in v septembru 5.41 milijonov dinarjev.

Uradnikov je bilo v premogovnikih zaposlenih 215, paznikov pa 193.

ZAGREBSKI VELESEJEM

priredi v letu 1934 XXI. spomladanski specialni vzorčni velesejem od 28. aprila do 7. maja; splošni XXII. mednarodni vzorčni velesejem od 1. do 10. septembra in Zimsko razstavo od 30. novembra do 3. decembra.

Po svetu

Zaradi obiska bolgarskih novinarjev v Beogradu in njihovih nam prijaznih izjav je začela »Makedonija« strasno napadati bolgarske novinarje, ki pa so na široko odgovorili na napad v svojih listih. Velik del listov se odločno izreka za zблиžanje z Jugoslavijo.

Pariški list »Ordre« piše, da se vrše priprave za sklenitev balkanskega četvernega pakta.

Francoska vlada je odstopila, ker ji je izrekel parlament zaradi nameravanega znižanja uradniških plač s 321 : 247 glasovom nezaupnico. Padec vlade so povzročili neodvisni socialisti (Renaudel in tov.) s svojim predlogom, da se uradnikom z manj ko 10.000 franki letne plače ne sme plača znižati. Kot novi predsedniki vlade se imenujejo Herriot, Daladier in Caillaux.

Tardieu je objavil v »Illustration« članek, v katerem pravi, da grozi Franciji trojna nevarnost, nemška, socialistična nadvlada in razpad republikanske ureditve države. Rešitev je le v avtoritativni vladi.

Podržavljenje rudnikov, železnic, paroplovnih družb in bank zahtevajo francoski socialisti v svojem predlogu o sanaciji francoskih državnih financ.

V ameriški poslanski zbornici se je pri nekem glasovanju izjavilo baje 58 odstotkov poslancev za inflacijo.

Za sovjetskega veleposlanika v Washingtonu je imenovan Trojanovski, dosedanji veleposlanik v Tokiu.

Hitler je dopisniku »Matina« izjavil, da je odločno za mir. Ni norec, da bi bil za vojno, s katero se nič ne doseže. Če hoče

Francija doseči varnost s tem, da je razorožena Nemčija brez moči, potem ni sporazuma med Nemčijo in Francijo. Enakopravnost je prvi pogoj sporazuma in za Posaarje ne bo težav. Izjavil je že, da je za Nemce Alzacija in Lorena zapečateni. V Zenevo se Nemčija ne vrne več. Končno je dejal Hitler, da je angl. zun. minister Simon proti Nemčiji, ker je židovskega porekla.

V Nemčiji se kažejo obrisi novega verskega boja, ker nekateri hitlerjevci propagirajo obnovitev stare germanske vere. Težka nasprotja nastajajo tudi vsled zahteve hitlerjevcev, da se cerkve čisto podrede državi.

Deputacija avstrijskih monarhistov je obiskala Dollfussa in mu izrekla svoje zaupanje.

Nova kitajska država je postala severno od Kantona ležeča provinca Fukien, ki šteje nad 14 milijonov prebivalcev. Vrhovni vojaški poveljnik čet v provinci je namreč proglasil provinco Fukien kot neodvisno državo.

Credit-Anstalt je ponudila češkoslovaški odkup vseh svojih podjetij in posestev na Češkoslovaškem za 150 milijonov Kč. Ker pa bi se morala plačati kupnina v švicarskih frankih, je Češkoslovaška Narodna banka nastopila proti temu nakupu. Češkoslovaški gospodarski krogi pa so dali na Dunaj razumeti, da so pripravljeni k nadaljnjim pogajanjem.

Zastopniki avstrijskih jeklarn odpotujejo v kratkem v Moskvo zaradi novih naročil avstrijskim jeklarnam.

Avstrijska tekstilna industrija je v septembru povečala produkcijo za 6%, vrednost produkcije pa se je povečala za 14 odstotkov.

Da se poveča potrošnja sira, je avstrijska vlada sklenila, da bo dobival vsak vojak mesečno en kilogram sira.

Izšla je BLASNIKOVA VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1934,

ki ima 365 dni.

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obražtan. V »Veliki Pratici« najdeš vse, kar človek potrebuje vsak dan: Katoliški koledar z nebesnimi, solničnimi, luninimi, vremenski in dnevnimi znamenji; — solnično in lunino mriko; — lunino spremembo; — poštne do ločbe za Jugoslavijo; — lestvice za kolke, za pobotnice, kupne pogodbe in račune; — konzulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; — vse sejmne na Kranjskem, Koroskem, Štajerskem, Prekmurju, Medžimurju in v Julijski Benotiji; — pregled o koncu brejosti živine; — popis vseh važnih domačin in tujih dogodkov v preteklem letu; — tabele za računanje obresti; življenjske važnih in odločilnih oseb s slikami; — oznanila predmetov, ki jih rabi kmetovalec in žena v hiši. — Cena 5 Din.

»VELIKA PRATIKA« se dobi v vseh večjih trgovinah in se lahko naroči tudi pisмено pri založniku

tiskarni J. Blasnika nasl. d. d. v Ljubljani.

Uvoz Češkoslovaške je znašal v oktobru 533, izvoz pa 575 milijonov Kč. V prvih desetih mesecih je znašal češkoslovaški uvoz 4646, izvoz pa 4700 milijonov Kč in je bila torej češkoslovaška zunanja trgovina letos aktivna za 54 milijonov, dočim je bila lani v istem času pasivna za 64 milijonov Kč.

V stratosfero je poletel ameriški major Fernet in dosegel višino 18.000 metrov. Povzpel se je višje ko Piccard, ni pa tolkel ruskega stratosfernega poleta.

Program ljubljanske radio postaje

Nedelja, dne 26. novembra: 8.15: Poročila — 8.30: Gimnastika (Pustišek Ivko) — 9.00: Versko predavanje (ravnatelj Jagodič) — 9.30: Prenos cerkvene glasbe iz franc. cerkve — 10.00: Predavanje za delavce (R. Smersu) — 10.30: Operetne arije in duete pojeta ga. Španova in g. Janko s spremljevanjem radio-orkestra — 11.00: Slovenska glasba, radio-orkester — 12.00: Čes, reproduc. instrumentalni sol. koncert — 16.00: Iz sadjarstva in vinarstva (ing. Lukman) — 16.30: Pevski koncert »Svobode« iz Javornika — 17.30: Reproducirana glasba (harmonika, citre) — 20.30: Prenos iz Beograda — 22.00: Čas, poročila, Radiojazz.

Ponedeljek, dne 27. novembra: 12.15: Reproducirani vokalni koncert (operetnih pesmi) — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, reproducirana ukrajinska in rumunska glasba — 18.00: Gospodinja in zdrava prehrana (ga. Humekova) — 18.30: Ljubljanski gostilničarji (Rudolf Dostal) — 19.00: Reproducirani orgelski koncert — 19.30: Na meji Orijenta (Vl. Regally) — 20.00: Lahka glasba, izvaja radio-orkester — 20.30: Harmonika solo, g. Stanko — 21.00: Opera korepeticija, gđe. Sokova in gosp. Jelačin — 21.45: Čas, poročila — 22.05: Reproducirani valčki.

Torek, dne 28. novembra: 11.00: Solska ura: Pravilno nošenje knjig (dr. Slava Kr. Lunaček) — 12.15: Reproducirana glasba (naše vojaške godbe igrajo) — 12.45: Poročila — 13.00: Reproducirana glasba (za ples in dobro voljo) — 18.00: Otroški kotiček (ga. Gabrijelčičeva) — 18.30: Reproduciran koncert (za ples in dobro voljo) — 19.00: Francoščina (prof. Prezelj) — 19.30: Moja pot po Norveški (dr. Škerlj) — 20.00: Duet citrašev Ahačič iz Tržiča. Vmes poje kuplete g. Bajde — 21.00: Prenos iz Beograda: Albanska narodna muzika — 22.00: Čas, poročila — 22.30: Angleške plošče.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama, začetek ob 20.

Sobota, dne 25. novembra: Tartuffe. Red B. Nedelja, dne 26. novembra ob 15: Pravica do greha. Izven. Globoko znižane cene. Nedelja, dne 26. novembra ob 20: Praznik cvetočih črešenj. Izven. Znižane cene. Ponedeljek, dne 27. novembra: Pohujšanje v dolini šentflorjanski.

Opera, začetek ob 20.

Sobota, dne 25. novembra: Jim-Jil. Izven. Globoko znižane cene od 5 do 20 Din. Nedelja, dne 26. novembra ob 15: Havajska roža. Izven. Znižane cene. Nedelja, dne 26. novembra ob 20: Traviata. Izven. Znižane cene. Ponedeljek, dne 27. novembra: Zaprt.

Pleskarsko in sobo-slikarsko delo izvršuje po najugodnejših pogojih

Ivan Genussi

Liubljana
Igriška ulica šte. 10

Telefon 22-67

Brzojavni: Krispercoloniale Ljubljana — Telefon št. 2263

Ant. Krisper Coloniale

Lastnik: Josip Verlič

Veletrgovina kolonialne robe. Ljubljana
Zaloga špirta, raznega žganja in korjaka.
Velepražarna kava. Dunajska cesta 33
Mlini za dišave. Mineralne vode.
Točna postrežba. Ustanovljeno leta 1840
Ceniki na razpolago

„KVERTA“
D. Z. O. Z.
LJUBLJANA
Karlovska c. 2 Vožarski pot 1
TVORNICI KUVERT IN
KONFEKCIJA PAPIRJA

Čitajte in razširjajte
»TRGOVSKI LIST«!

Veletrgovina kolonialne in špecerijske robe

Jvan Jelačin

Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave,
mlelih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba! — Zahtevajte cenik!

J. HLEBŠ, LJUBLJANA

DRUŽBA Z O. Z.

CANKARJEVO N. 21 — MESTNI TRG 19

Sobo-črkoslikarstvo in pleskarstvo

Vsa dela izvršuje z najmodernejšimi vzorci, točno po naročilu, solidno in pod garancijo. — Telefon 30-70.